

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA IX. BROJ 40.
Šibenik, 2. listopada 1938.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. —

Demokracija

Napetost je došla do vrhunca. Ne mislimo samo na napetost međunarodnih političkih odnosa zbog jedne ili druge zemlje, nego na onu, još značajniju, ideološku napetost, koja se ispoljava u današnjim velikim političkim i svjetovnonazornim pokretima.

Desnica i ljevica, blaga i jaka ruka — to su pučki nazivi za pokrete, kao što su: Fašizam, narodni socijalizam, komunizam, pučka fronta, demokracija...

Nužno je, da, kao kršćani, posinovljena djeca Božja, odlučno osudimo svako protuzakonito nasilje i protunaravno tlačenje ljudskoga dostojanstva i slobode. No ipak se, bez ikakve ograde, ne možemo upregnuti u kola onih koji oduševljeno plješču današnjoj demokraciji.

Demokracija je lijepa riječ, a i pravi je smisao te riječi ispravan i kršćanski; najkršćanskiji od svih ostalih političkih sustava. Demokracija u pravom smislu: naglašava ravnopravnost svih, poštuje poštenu volju cjelokupnoga naroda i radi za opću dobrobit. Tu vođe postaju vođama voljom naroda, i rade za narod.

Takva bi demokracija morala biti, ako bismo je mogli nazvati kršćanskom.

Ali vrijeme mnogo toga kvari, preinačuje i izobličuje, To se dogodilo i s demokracijom. I kao što se danas običaje govoriti o pokvarenoj gospodi, tako možemo govoriti i o pokvarenoj demokraciji, jer takvu demokraciju stvorise baš pokvarena gospoda.

Nije potrebno letjeti nad oblacima i igrati se sanjama. Hodajući po tvrdoj zemlji, osvrćući se naokolo i promatrajući tako zvane demokratske države, nalazimo golemi dokazni materijal za naše tvrdnje.

Demokracija je grlati i neutrudivi propovjednik slobode. Ali, ko se najviše okorištava tom slobodom! Lupeži, pokvarenjaci, nametnici i gulikože!

U prvom redu, govoreći o demokraciji, moramo uprijeti prstom u korupciju, u korupcionističke afere. — Nije svo zlo u tome što »narodni« vođe primaju nerazmjerno velike mjesečne plaće. To je još malenkost! Uza sve te masne i premasne plaće »narodnih odličnika«, narodi bi još dobro živjeli i državni bi primici bili daleko veći od izdataka.

Narode osiromašuju, proletariziraju i ubijaju one potajne »plaće«, koje svaki po miloj volji — samo da ga niko ne opazi! — uzima iz zajedničkih narodnih blagajna.

Korupcija! Krađa! Radi nje su dr-

Svijet će ostati nemiran, dok ne otpočine u Bogu!

Naši pogledi

Ono što je sv. Augustin rekao o sebi, da mu je nemirno srce bez Boga, to mi možemo reći o svijetu, da je nemiran i da će ostati nemiran doklegod ne otpočine u Bogu.

Pred 10 godina stvoren je bio Kellogg-Briandov pakt, po komu se ne smije narod i narod, odnosno država i država poslužiti ratom pri rješavanju spornih pitanja, koja bi među njima nastala. Međutim smo mi svjedoci četiriju ratnih zapletaja u ovo nekoliko zadnjih godina: rat u Chacu između Bolivije i Paragvaja, koji je progutao 100.000 života; rat u Abesiniji s 55.000 žrtava; Španija, koja prelazi 1.000.000 srušenih ljudskih tjelesa, i napokon kitajsko-japanski zapletaj, koji je za sobom ostavio i ostavlja još više krvi. Ova ratna obračunavanja broje preko dva i po milijuna palih ljudskih života. Amerikanci su izračunali materijalnu štetu pri ovom i došli do bajoslovnoga novčanog broja, koji se penje do 350 milijardi. Znači da čovječanstvo više troši za ubijanje ljudi, nego za život onih koji još dišu... To je rat, to su plodovi militarizma.

Bojimo se i ljuto nas je strah, da bi opet moglo doći do nečega što bi značilo smrt, klanje, kakvo još nije bilo. Groznica rata sve više se širi i ljude hvataju čuvstva teške neizvjesnosti. Češko-njemački zapletaj penje se svomu vrhuncu i sve se bojači da puška ne opali, a, ako opali, niko ne može znati što i kako će se događaji odvijati, ali već sada pozitivno možemo reći, ako se to dogodi, evropsko tlo će se napajati potocima svježe krvi svojih sinova.

Niti smo mi ratni, niti je ratnički naš narod. Nama je rat zlo, teško zlo, velika nesreća, pa sada se poveo za obranu najsvetijih prava. Rat je gubitak i za one koje ljudi smatraju pobjednicima. Mi ga ne želimo nikomu; mi kršćani i molimo da ga ne bude kod nikoga. Rat je za nas jedan od triju zala koja spominjemo u litanija-

žavne blagajne uvijek prazne, pa makar koliko bili veći primici od izdataka.

I kapitalizam je porod pokvarene demokracije. Zapravo: Gdje je korupcija, tu je razvijen i kapitalizam, jer često su korupcija i kapitalizam dva naziva za isti pojam, za isti grijeh bezdušja.

Ljudi neće biti nikad potpuno jednaki. Nisu jednaki po svojem tjelesnom ustroju, ni po svojim duševnim sposobnostima, pa ne mogu biti ni u vanjskom životu. — Ali zato ne smije, ako smo za pravu demokraciju, niko gladovati, niko zepsti, niko ići u traljama! Niko ne smije, radi toga što je velik, prezirati maloga, niko, koji je jak, proždirati slaboga!

A sve to čini današnji kapitalizam,

ma, da nas Gospodin oslobodi: »Od kuge, glada i rata — oslobodi nas Gospodine!« I pri ovom zapletaju, o komu dnevne novine donose velika izvješća s teškim naslovima, mi molimo sa Svetim Ocem: da Gospodin ukloni od nas grozotu rata.

Kršćanskom čovjeku teško se u ovom zapletaju sa svojim simpatijama opredijeliti za jednu ili drugu stranu — za Češku ili za sve one koji sada traže priključenje svojih sunarodnjaka. A koji hoće i može biti objektivan, mora, malo dalje pogledati, dvadeset godina unatrag, i onda će jasno doći do spoznaje, ko je nosilac odgovornosti za sve ono što se danas događa i što će se još dogoditi.

Svakomu od nas je poznato da Češka, službeno: Čeho-Slovačka, nije država samih Čeho-Slovaka, nego da unutar granica te države ima veliki broj narodnih manjina, pripadnika drugih naroda, a među njima Nijemaca najviše. Zašto se 1918. godine, kada su se krojile granice država, nije vodilo ozbiljna i poštena računa, da svakomu narodu bude pušteno na slobodu uređivanje njegove kuće! »Pobjednicima« nije bilo pred očima: postaviti temelje sigurnoga mira za sva vremena, poštivajući osnovna prava svakoga naroda. Ne, glavno je bilo: osakažiti protivnika, poniziti ga. A kada se protivnik ogorčen dignuo da zbaci sa sebe žig poniženosti, skočio je kao razdraženi lav i ide krajnostima, koje su sa svojim posljedicama teške. To je Njemačka, razjareni lav, koji je svijestan svoje snage, pa više ne će da znade razliku onoga što je dopušteno i opravdano, a što ne.

Stvorena je umjetna država Čeho-Slovačka, u kojoj opet Slovaci imaju podređenu ulogu: Samo je pitanje vremena, a ništa drugo, da se obori sve ono što nije izgrađeno na zdravim i poštenim temeljima. Ima još pitanja, ima još država, koje će doživjeti ono što doživljuje Čeho-Slova-

i to baš najviše u tako zvanim demokratskim državama.

S demokracijom je usko povezana sloboda mišljenja. I s tom slobodom se još najviše ponosi. To joj je najbližiji ures, najraskošnije odijelo, u kojemu se pokazuje pred svojim neprijateljima.

Ali i ta sloboda mišljenja ponajviše pogoduje gnijlom, pljesnivom i pokvarenom mišljenju. A često se baš ono ispravno, pošteno mišljenje potiskuje i priječi!

Razmotrimo samo položaj katoličke Crkve u demokratskim državama. Ne samo što je idejno mrze i napadaju u štampi, nego joj uskraćuju najtemeljnija prava u žnidbenom zakonodavstvu, u školstvu, u organiziranju, u štampi. A da i ne govorimo o novčanom potpomaganju!

čka. Narod je narod, i on se ne da izbrisati, pa sada, bili mi prijateljski ili neprijateljski raspoloženi prema bilo komu. Nama može biti teško da se šire granice naroda koji je u svojoj gordosti odmaknuo sa staze, ali moramo priznati, pa reći da skupina preko 3 milijuna Nijemaca mora imati pravo samoodređenja.

Da je Engleska i Francuska pošteno i otvoreno gledala 1918. godine, evropski narodi sigurno ne bi bili mučeni groznicama neizvjesnosti u ovim momentima, a i ne bi bilo onoliko glodenja unutar država, koje samo čekaju svoj dan obračuna.

A i drugi momenat nam dolazi sada na pamet. Zašto gospoda Francuzi i Englezi nisu Čeho-Slovačkoj govorili da će joj biti prijatelji samo u miru, a u slučaju kakvoga zapletaja da neka se ne oziru jedan na drugoga? Da je to bilo iznašano, da je Čeho-Slovačka znala da će prijateljstvo Pariza i Londona a i Moskve imati takav završetak, puštajući konačno Čeho-Slovačku sudbini, svak ko je pamešan mora misliti da bi Čeho-Slovačka davno bila uredila pitanje sa svojim susjedima i da bi bila prošla svoju krizu, do koje je moralo doći, mirnim i sretnim rješenjem za sve, a za sebe u prvom redu.

Gdje su sada Antante, gdje Društvo Naroda? Ko o tomu vodi računa? Papiri ostaju samo papiri. To je ono što smo mi isticali i što ističemo i znamo i u mirnim danima, a drugi dođu do spoznaje, odnosno do priznanja, u teškim i krvavim časovima. Gdje je moral onih ljudi — savjesti, za koje smo mi kršćani govorili i govorimo da su krhke i slamnate? Svima se nekako čudno i staro čini, kada mi uvijek ističemo, da je svaki moral, lišen Boga, nikakav moral, samo riječ ili po Pavlovu — praporac koji zveči.

Maknut je Bog sa svojim naravnim i evanđeoskim zakonima pri stvaranju i vijećanju kormilara zemalja i naroda. Nije Ga se pitalo za savjet u prošlosti a ne vodi se o Njemu prva riječ ni u sadašnjosti, pa opet mi kršćani ne griješimo, kada sa sigurnošću

Takva je današnja demokracija. Razumljivo, da niko pošten ne može biti pristaša takve demokracije. I kad bismo morali birati između takve pokvarene demokracije i poštene diktature, odlučili bismo se, bez predomišljanja, za poštenu diktaturu.

Međutim, mi, kao slobodna djeca Božja, ljubimo slobodu, ljubimo demokraciju. Jest, onu pravu, poštenu, kršćansku demokraciju, koja zna, kad je potrebno, namršiti čelo, sijevnuti munjom i tresnuti gromovima; koja zna odsjeći duge prste, skratiti duboke džepove i pomesti svo blato iz javnoga života.

I dok se oduševljavamo za takvu demokraciju, naglašujemo, da je nećemo dobiti bez ljudi koje nadahnjuje Duh vjere, pravde i istine!

tvrdimo da će se krvavo vreteno vrjetiti i teško kolo i dalje satirati sad one koje smatramo pobjeđenima, a sada one koje se nazivlje pobjednicima. Neka se drugi nasmiju, ali onaj je na putu istine, koji dobija potvrdu života. Istinita je riječ i ostaje: »Ako Gospodin ne sagradi kuće, uzalud se trude oni koji je grade!« **Junior**

Katoličke pobjede

ANGLIKANSKI BISKUP NA OBRANU KATOLIKA

U poznatom oštrm sukobu između općine u Liverpoolu i katoličke škole ustao je javno na obranu katolika sam tamošnji anglikanski biskup i pozvao sugrađane, da zatome svojoj strastvenosti i strančarstvu.

NAGRAĐENI KNJIŽEVNICI

Francuski katolički pisac Jean de La Barande dobio je 10 hiljada franaka nagrade za svoj roman »Božji centaur«, a katolički pjesnik Francis Jammes dobio je od Akademije čak 20 hiljada franaka, dok je svećenik Brunette dobio 18 hiljada franaka za svoje povjesno djelo o francuskom svećenstvu.

NAPREDAK KATOLICIZMA U NIZOZEMSKOJ INDIJI

Otkako su Nizozemci zauzeli svoje sadašnje posjede u Oceaniji, započeli su progoni katolika, koji su se nastanili tamo nešto poslije dolaska Portugalca godine 1509. Katoličko svećenstvo moglo se tamo ponovno vratiti tek u početku druge polovice 19. vijeka. To je bilo 1859., kad su Isusovci tamo otvorili svoje prvo sjedište. Međutim do početka 20. vijeka katolicizam nije pokazao nikakvog značajnijeg napretka. 1927. godine bilo je u Nizozemskoj Indiji 240 hiljada katolika, dok ih danas ima 500 hiljada.

BUJAN KATOLIČKI ŽIVOT U BELGIJI

Nedavno je ženska katolička omladina u Belgiji zaključila, da će svakoga mjeseca na određeni dan posebnim priredbama dati svojim biskupima vidnog izraza poslušnosti, zahvalnosti i poštovanja. Tako su u posljednjim dijezama takve priredbe već priređivane. — Za njima se podela i muška katolička omladina Belgije, pak je jedna takva priredba održana u nedjelju 11. i. mj. Ta je priredba privukla 10 hiljada omladinaca, članova Katoličke Akcije, u nadbiskupsku residenciju Mecheln. Na njoj je služio sv. Misu sam kardinal primas Belgije Mons. van Roey.

AKCIJA ZA KRIŽEVE NA RASKRŠĆIMA

U Braziliji se razmahala akcija oko toga, da se na važnijim raskršćima automobilskih cesta postave lijepa propela. Akciju podupire i sama vlada.

DEMARŠ RUMUNJSKE I JUGOSLAVIJE

25. IX. jugoslavenski i rumunjski poslanik u Pragu posjetili su čehoslovačkoga ministra vanjskih poslova dra Kroftu i izvijestili ga, da će se Jugoslavija i Rumunjska točno držati odredaba pakta Male Antante u slučaju, ako bi Mađarska napala Čehoslovačku. To isto su izjavili i mađarskoj vladi jugoslavenski i rumunjski poslanik u Budimpešti.

Podlistak

Jeronimski dan

Nedjelja 2. listopada o. g. kao prva i za blagdana sv. Jeronima, dan je, od kojega počinje kampanja širenja novih godišnjih izdanja Hrvatskoga Književnoga Društva sv. Jeronima u Zagrebu.

Svoj prvi kalendar i svoju prvu knjigu izdalo je Društvo sv. Jeronima godine 1869., ovo je dakle sedamdeseti puta što je jeronimske godišnje edicije dolaze hrvatskome narodu. I već u čast tom jubileju trebat će razviti naročito živu propagandu, da ovogodišnje jeronimske knjige dođu u svaku pismenu hrvatsku obitelj, a važno je to i zato, jer s ovim godišnjem započinje programatski smišljen niz knjiga, koji će kroz pet godina razraditi na pučki način sve najvažnije grane ljudskoga znanja, nužne današnjem čovjeku.

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 2. X.: *Sedamnaesta nedjelja po Duhovima.* — Sv. *Andeli Čuvari.* Svaki čovjek u času svoga dolaska na ovaj svijet dobiva svog anđela čuvara. Danas je blagdan sv. Andela Čuvara

Ponedjeljak, 3. X.: Sv. *Terezija od Maloga Isusa.* Obljubljena svetica naših dana. Cijeli svoj zemaljski život provela je u jednoj neobičnoj ljubavi prema dragom Bogu.

Utorak, 4. X.: Sv. *Franjo.* Rodio se u Asizu g. 1182. U mladim danima bio se podao grijehu i razvratnom životu. Ali obrativši se postao seraf ljubavi Božje. Osnovao je glasoviti franjevački red, koji je uvelike zadužio čovječanstvo. Umro je g. 1226. na današnji dan.

Srijeda, 5. X.: Sv. *Placid.* Bio je učenik sv. Benedikta. Pretrpio je mučeničku smrt zajedno sa svojim drugovima od gusara Manuka.

Četvrtak, 6. X.: Sv. *Bruno.* priznavalac. Rodio se u Kölnu g. 1033. Utemeljio je strogi kartuzijanski red. Umro je g. 1101.

Petak, 7. X.: *Majka Božja od presv. Ružarija.* Na današnji je dan kršćanska vojska odnijela bitku nad Turcima kod Lepanta.

Subota, 8. X.: Sv. *Brigita,* udovica. — Sv. *Simun,* prorok, koji je u hramu iz ruku Bl. Dj. Marije primio Isusa Krista. Tijelo sv. Simuna nalazi se u Zadru i tu se s najvećim slavljenjem slavi današnji blagdan.

SEDAMNAESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA

CITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola *Efežanima* (4, 1—6). — Braćo! Molim vas ja, sužanj u Gospodinu, da se vladate kako se pristoji vašemu zvanju u koje ste pozvani, sa svom poniznošću i krotkošću, sa strpljivošću podnoseći jedan drugoga u ljubavi, brinući se da čuvate jedinstvo duha u vezi mira. Jedno ste tijelo i jedan duh, kao što ste i pozvani na jedno ufanje zvanja svoga. Jedan Gospodin, jedna vjera, jedno krštenje. Jedan Bog i Otac sviju, koji je nad svima i po svemu i u svima nama. On je blagoslovljen u vijekove vijekova.

† SLIJEDI SV. EVANĐELJE po Mateju (22, 34—46). — U ono vrijeme pristupiše farizeji k Isusu i upita ga jedan od njih, naučitelj zakona, kušajući ga: Učitelju, koja je najveća zapovijed u zakonu? Reče mu Isus: Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom pameti svojom. Ovo je najveća i prva zapovijed. A druga je slična ovoj: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav zakon i proroci. A kad se sabraše farizeji, upita ih Isus govoreći: Što mislite za Krista, čiji je Sin? Rekoše mu: Davidov. Reče im: Kako dakle David u Duhu naziva Njega Gospodinom govoreći: »Reče Gospodin Gospodinu mojemu: sjedi o desnu moju, dok položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim?« Kad dakle David naziva Njega Gospodinom, kako Mu je sin? I niko Mu nije mogao odgovoriti ni riječi, niti se ko usudi od toga dana da Ga što više zapita.

LJUBAV PRAMA BOGU I LJUBAV PRAMA BLIŽNJEMU

»Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom pameti svojom. Ovo je najveća i prva zapovijed. A druga je slična ovoj: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe.« (Evanđelje)

Usprkos beskrajnog Pravednosti i Veličanstvu Božjem, pred kojim svi treba da prignu glave i uskliknu: »Pra-

vedan si, Gospodine, i pravilan je sud Tvoj« (Početna pjesma); pred kojom treba da se svi zavjetuju usprkos Njegove beskrajne moći, i prinesu darove: Njemu, koji je strašan i koji kroli duh knezovima, koji je strašan svim kraljevima zemaljskim (Pričesna pjesma);

usprkos tome, što se svi moraju obratiti Njemu molitvom, jer su svi i moraju se smatrati sluge njegove, puk njegov, koji stanuje na ovoj zemlji, koja je kao njegovo veliko svetište: »Milostiv pogledaj na svoj puk, koji priziva ime Tvoje, Bože« (Prikazna pjesma);

usprkos tome, što je između nas i Boga beskrajni razmak, budući mi stvorenja, a On Stvoritelj, mi slučajna i ograničena bića, a On apsolutno i neograničeno biće u svim svojim savršenostima —

ipak se On dostoji, da bude predmet naše ljubavi, i ne samo to želi, već nam to nameće kao zapovijed: »Ljubi Gospodina Boga svoga!« Zašto? Jer nas je On prvi ljubio, kako tvrdi apostol ljubavi — sv. Ivan Evandelista.

No da ljubav prema Bogu ne bi učinila da zaboravimo svoju dužnost, da budemo dobri i s braćom, odmah dodaje: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!« A na jednom drugom mjestu u Evanđelju božanski Učitelj zapovijeda nam, da ljubimo bližnjega, kako je Dn ljubio nas: »Dajem vam novu zapovijed, da se ljubite među sobom onako, kao što sam ja ljubio vas.« A praktični znak, po kome će se raspoznati učenici Isusovi i pripadnici vjere njegove, je baš ovaj: »Priznat će vas za moje učenike, ako se budete ljubili među sobom.«

A u današnjoj Poslanici (Efežanima) sv. Pavao preporuča »jedinstvo duha« ili duhova, što znači jedinstvo misli i osjećaja.

Razlog pak, zašto kršćani moraju sačuvati jedinstvo među sobom, je u tome, što oni svi skupa tvore samo jedno mistično tijelo, a to je Crkva. Gdje je pak samo jedno tijelo, treba da je također i samo jedan duh.

Da shvatimo važnost ljubavi, dostiže se napomenuti još i ovo, što o tome govori Isus: »O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav zakon i proroci.« To će reći: Ako nema ljubavi prema Bogu vršenjem kreposnih djela i mržnjom na grijeh; ako nema ljubavi prema bližnjemu jedinstvom u vezi mira i sloge duhova, ne može biti ni prave vjere!

APEL SV. OCA PAPE. 29. IX. t. g. u 6.30 s. održao je Sv. Otac Papa Pio XI. na vatikanskoj radio-postaji govor, u kojemu je među drugim rekao, da u času, kada milijuni strepe pred strašnim ratom, koji prijeti uništenjem svijeta, velika bol ispunja njegovo očinsko srce, pak poziva cijelu katoličku obitelj, kao i sav svijet, da se Svevišnjemu moli za mir, koji će se osnivati na pravdi i milosrđu. U takvom miru bit će pravde za sve ljude i sve narode. Sv. Otac je naročito spomenuo velikoga sveca sv. Većeslava, češkoga kralja, i pozvao vjernike, da mu upute svoje molitve za mir, ističući veliku važnost molitve Sv. Oca pozvao je vjernike, da u mjesecu listopadu, koji je posvećen Bl. Djevici, mole kronicu, kako bi čovječanstvu svanuli bolji dani.

Božjim od Milana Pavelića D. I., i knjiga o današnjim velikim državnimcima, pod naslovom »Jedni grade drugi razgrađuju«. U toj su knjizi najbolji naši pisci opisali život i rad Pape Pija XI., De Valera, Salazara, Franka, Mussolinija, Hitlera i Staljina.

Uz te tri knjige u skupini redovitih jeronimskih izdanja još su ove dvije knjige: Vrlo važna gospodarska knjiga »Kako se hrani bilje« To je agrikultura (ratarska) kemija od dra Marka Mohačkca. I zbirka pripovijesti iz Moslavine »Ispod garičke planine« od seljaka-književnika Mije Stuparića.

Uz ovih pet knjiga, još četiri njih (kao izvanredna izdanja) popunjavaju ovogodišnju cijelu skupinu a to su: pripovijesti iz Bosne »Majka priča« od Viktora Grmovića. (Knjiga je nagrađena u natječaju Društva sv. Jeronima za g. 1938.); »Naša zemlja«, knjiga o postanku zemlje od prof. B. Babića; »Žrtva Novoga Zavjeta«, knjiga o sv. Misi, prvi dio pučke liturgike od Dr. Kukašja

Širom svijeta

POSLEDNJI NAPORI ZA ODRŽANJE MIRA. Čehoslovačka vlada dra Hodže morala je u cijelosti prihvatiti narintu joj i pod ultimativnim prijetnjama podastri francusko-engleski plan, da ne nosi odgovornosti za rat. Odmah nato je dala oštavku, a novu koncentracionu vladu je sastavio general Sirovy. Svi su sada držali, da će Hitler pristati na prijedloge Londona i Pariza i da će se sudetsko pitanje početi rješavati pod međunarodnim nadzorom. No preko noći položaj se iz temelja promijenio. Na drugom sastanku s Chamberlainom u Godesbergu Hitler je izašao opet s novim zahtjevima i podupro zahtjeve Poljske i Mađarske za daljnjim komadanjem Čehoslovačke. Prekinuti su zato pregovori i Chamberlain se avionom vratio u London. Pri odlasku dao mu je Hitler za Čehoslovačku memorandum, kojega je prvi i glavni zahtjev, da se čehoslovačka vojska najkasnije do 1. listopada povuče iz svih graničnih utvrda i da u utvrde ude njemačka vojska. Još je izjavio, da on ne može jamčiti sigurnost ni novih granica Čehoslovačke, ako ih ne će jamčiti Mađarska i Poljska. Čim je Čehoslovačka bila izvještena o tom Hitlerovom planu, odmah je proglasila mobilizaciju, koja je bila izvršena u roku od 6 sati. Tako je za nekoliko sati čehoslovačka vojska zaposjela sve već ispražnjene sudetske krajeve, ušla u svoje utvrde na granici i spremila se na obranu. Mobilizacija u Češkoj potpuno je uspjela tako, da je kroz nekoliko sati bilo pod oružjem 1 milijun i 500 hiljada vojnika u bojnoj spremi. U isto vrijeme izmirili su se Slovaci s Česima, pa su stupili u novu vladu. Tako je Čehoslovačka nastupila i vojnički i politički kao jedan čovjek. Kako se i očekivalo, Čehoslovačka je na Hitlerov memorandum dala negativan odgovor. Hitler je tada održao preko radia govor i u vrlo oštrm tonu napao Čehoslovačku i njezinog predsjednika te naglasio, da je Njemačka rekla svoju zadnju riječ i da se rok, 1. X., ne će mijenjati. U istom smislu održao je govore i Mussolini. Tada je Chamberlain ponovno uputio dva pisma Hitleru. Javio se i američki predsjednik Roosevelt sa svoja dva apela na državnike Evrope, da mirnim putem riješe sve sporove. I Sv. Otac Papa upravio je preko radia topli apel na sav katolički svijet. I kada je evropska napetost bila došla do vrhunca: kada se imala objaviti mobilizacija cjelokupne britanske flote; kada je Njemačka stajala pred općom mobilizacijom; kada se i Francuska spremala na opću mobilizaciju; kada je jednako i Italija imala da mobilizira; kada su sve zainteresovane sile, gotovo cijela Evropa, u grozničavom očekivanju rata, imale da mobiliziraju — na ponuku Chamberlaina Mussolini je intervenirao kod Hitlera, da odloži opću mobilizaciju i akciju, što je on i prihvatio te donio odluku o sazivu konferencije u četvero u Münchenu, na kojoj su se imali da sastanu 29. IX. Hitler, Mussolini, Chamberlain, Daladier i stvore konačne odluke.

BRZOJAV DE VALERE CHAMBERLAINU. Pretsjednik sadašnje Skupštine Društva Naroda irski narodni vođa g. De Valera uputio je g. Chamberlainu ovaj brzjav: »Neka vas ništa ne zastraši i neka vas ništa ne odvraća od vaših napora, da spasite mir. Desetine milijuna nevinih građana, koji nemaju ništa jedni protiv drugih, ali koje guraju jedne protiv drugih, mole se Bogu, da bi vaši napori izveli čovječanstvo iz ove teške krize.«

NOVA OSNOVA. Kako se saznaje, na konferenciji četiriju državnika u Münchenu bit će razmotrena jedna nova osnova. Prema toj osnovi britanske i talijanske čete

i knjiga o gospodarskom napretku sela od sveuč. prof. dra M. Ivšića: »Gospodarski život na selu«. S ovom knjigom završava zakruženi ciklus studija dra Ivšića o našem selu, to su: Diljem sela, Seljačka politika, Društvenj život na selu i konačno Gospodarski život na selu.

Kalendar »Danica« i pučke jeronimske knjige kako poučne tako i zabavne, postavile su temelj današnjoj prosvjeti širćkih slojeva hrvatskoga naroda. Društvo sv. Jeronima bilo je upravo pivoborac na tom polju i ostalo je ustrajni i marni prosvjetni radnik bez prekida čunih sedamdeset godina. Iza tih sedamdeset godina Društvo sv. Jeronima jednakim oduševljenjem u sve većim zamasi radi i kreće naprijed, a svojom raširenošću treba da jeronimsko štivo bude glavno pučko štivo Hrvata katolika. Da to bude, ovisi o svakome od nas, pa treba da svako uzme, čita i širi jeronimske knjige. To je pozitivni kulturni, nacionalni i religijski rad za hrvatski narod!

preuzele bi održavanje reda i mira za plebisita u mješovitim krajevima, dok bi čisti njemačko-sudetski krajevi odmah, počevši od 1. listopada, u etapama bili evakuirani od Čehoslovačke.

RAT JE OTKLONJEN, ali pod vrlo teškim uslovima i žrtvama za Čehoslovačku. Na konferenciji Hitlera, Mussolinija, Chamberlaina i Daladier-a u Münchenu 29. IX. t. g. postignut ju je potpisan sporazum o ustupanju sudetskih krajeva Njemačkoj. Evakuacija tih krajeva treba da počne 1. X. i bude izvršena do 10. X., a da se instalacije, koje tamo postoje, ne unište i da čehoslovačka vlada bude odgovorna za to, da izvede evakuaciju, a da ne nanese nikakve štete instalacijama. Postepeno zaposjedanje krajeva, u kojima su Nijemci u većini, od strane njemačkih četa, počeo je 1. X. i završiti 10. X. Međunarodna komisija odredit će krajeve, u kojima se ima izvršiti plebiscit. Te krajeve okupirat će međunarodno tijelo, sve dok plebiscit ne bude izvršen. Kada bude uređeno pitanje poljskih i mađarskih manjina u Čehoslovačkoj, Njemačka i Italija sa svoje strane pružit će garancije Čehoslovačkoj što se tiče novih granica čehoslovačke države protiv neprovociranoga napadaja. Problem mađarskih i poljskih manjina u Čehoslovačkoj, ne bude li sporazumno između nadležnih vlada riješen za tri mjeseca, riješit će novi sastanak šefova vlada četiriju sila.

NAJVEĆI PODRUM NA SVIJETU nalazi se u Sampanju u Francuskoj. To je zapravo čitav niz podruma, koji predstavljaju prave podzemne galerije u dužini od 265 km. U tim podrumima čuva se skoro 110 milijuna boca šampanjca.

SILAN RAZVOJ TALIJANSKE TRGOVAČKE MORNARICE. Prema najnovijim podacima talijanska trgovačka mornarica ukupno zaprema 3 milijuna 259 hiljada registarskih tona, dok francuska trgovačka mornarica zaprema samo 2 milijuna 818 hiljada bruto registarskih tona. Prema tome je talijanska trgovačka mornarica najveća u Sredozemnom moru. Godine 1914. francuska je trgovačka mornarica zapremala 1 milijun 922 hiljade tona, dok je talijanska imala ukupno samo 1 milijun 430 hiljada tona.

TRANSIRANSKA ŽELJEZNICA. Perzijski šah otvorio je prošlih dana na svečan način transiransku željeznicu, koja je ujedno prva željeznica u njegovoj državi. Zahvaljujući toj željeznici može putnik, ušavši u blizini Kaspijskoga mora u vlak, doputovati do obala perzijskoga zaljeva. Ova željeznica dugačka je 1500 kilometara, a njena izgradnja stajala je preko 3 milijarde franaka, što predstavlja upravo golemu svotu za tako siromašnu državu kao što je Iran. Zato je tim interesantnije spomenuti, da je sav kapital skupljen samo u Iranu, a niti jedan novčić nije posuđen izvana. Radovi oko njene izgradnje trajali su 4 godine, a pozvani su, razumije se, strani stručnjaci: Francuzi, Belgijanci, Englezi, Talijani i Nijemci. Željeznica je vrlo važna za napredak Irana što se tiče gospodarskoga značenja. Isto tako je od najvećega značenja za strateškog i političkog gledišta, jer pomoću nje domaća vlada u Teheranu može gospodovati skrajnim granicama države nasuprot dvjema državama, od kojih se želi emancipirati, t. j. nasuprot Sovjetskoj Rusiji i Engleskoj.

MUCENIČKA SMRT JUNAKOGA SVEĆENIKA. Atanasio Rodríguez, mladi španjolski svećenik, kako javljaju iz Salamance, nedavno je podnio tešku mučeničku smrt. Evo što o tomu pripovijedaju očevici iz Castuere: Ovaj junački svećenik poduzeo se na to, da na smrt osuđenim utamničenicima podijeli zadnje vjerske utjehe. Pri tome su ga uhvatili crveni milicioneri, pak su ga napali strašnim psokvama. No time nije bilo sve syršeno. Vukli su ga ulicama do mučilišta, gdje je podignut na križ. Iz udaljenosti od nekoliko metara ovi neljudi priredili su fada vježbe u gađanju na razapetoga junaka, koji je ispuatio dušu uz poklike: »Živjela Španjolska! Živio Krist Kralj!»

AMERIČKI MINISTAR — HRVATSKI KRIŽAR. Ministar poljodjelstva u srednjoameričkoj državi Costarici, Romano Orlic, inače Hrvat iz Aleksandrova na otoku Krku, došao je pred nedugo vremena u svoj rodni kraj i bio je na euharistijskom kongresu u Krku. Tamo je vidio odrede uniformiranih križara, pak je izjavio, da će se upisati u križarsku organizaciju. Ministar Orlic je uz to rekao, da će si dati napraviti križarsku odoru, a kako je u Americi običaj, da na svečanim sjednicama ministri nastupaju u svojim narodnim nošnjama, on će, rekao je, kao Hrvat Križar nastupati odsad u odori hrvatskih Križara.

POHVALNA ŠIROKOGRUĐNOST. Po novom zakonu o manjinama mogu svi rumunjski državljani osnivati konfesionalne i privatne škole po volji, bez obzira kojoj vjeri, narodnosti ili rasi pripadaju. Te škole uživaju i poľporu od strane države i općina.

Odluke Episkopata o Katoličkoj Akciji

(Piše MONS. MIHO PUŠIĆ, član biskup. odbora K. A.)

(Svršetak)

VI.

Na koncu treba da napomenem da je biskupska konferencija taksativno označila ulogu duhovnika u Kat. Akciji, i odredila da svaka organizacija Katol. Akcije uvrsti poglavlje o zadaći duhovnika doslovice u svoj poslovnik i prema njemu se ravna. I kod nas se pojavile dvije struje: jedna je ograničavala zadaću duhovnika da samo pazi na vjeru i čudorede, a druga je podavala svu vlast duhovniku, da se bez njega ništa ne može obaviti sa strane uprave pojedinih društava Kat. Akcije. Jedni su griješili per defectum, drugi per excessum. Stoga je Odbor trojice biskupa potanje proučio ovo važno pitanje, kako je to auktoritativno razjašnjeno od sv. Oca i prikazano od uglednih pisaca o Kat. Akciji, kard. Pizzardo, O. Dabina, napose pak od uvaženog Monsgra. Civardija, koji je o toj stvari, osim u svom poznatom Priručniku Kat. Akcije, posebno pisao u reviji, što ju on uređuje, u »L' Assistente Ecclesiastico« (br. 9, 11 i 12 iz god. 1932). Odbor je tada stvar stilizovao, a biskupska je konferencija definitivno prihvatila odnosnu stilizaciju i naredila da se unese u poslovnik svih organizacija Kat. Akcije.

Sada je važno da svikolici, bilo duhovnici bilo laici, dobro proučavaju ovo poglavlje o duhovnicima, i tada neće biti sporova među njima ili bude li ih — lako će se riješiti.

Naveo sam i obrazložio glavne odredbe biskupske konferencije glede uređenja Kat. Akcije u našim stranama.

Donosim izjavu Episkopata, što ju je ovaj izdao u svom saopćenju od 7. tek. m. svibnja, a koja doslovno glasi:

»Katolički je Episkopat jednodušno odlučio da provede u život odluke o Kat. Akciji, uvjeren da će ga u ovom pitanju poduprijeti svi, kojima je na srcu preporod puka u duhu Evanđelja i prema tomu njegovog istinskog dobra. Katoličke vjernike, koji žele surađivati u Kat. Akciji poziva da ne nasjedaju intrigama protivnika, koji im se prave prijatelji, da ih lakše sve zajedno unište. Katolički Episkopat ne priznaje nikakvog prvenstva pojedinim grupama katolika, ali ih ne smatra ni manje vrijednim ni zaslužnim dokgod slijede direktive Crkve u pitanjima Kat. Akcije.«

Neka se bistril

„Bratska ljubav“, školske knjige i učitelji

Početkom prošloga mjeseca, u 36 broju našega lista, izašao je uvodnik o našim školskim prilikama pod naslovom: »Opet i opet«. Tu smo naglasili naša katolička prava: katoličku djecu neka poučavaju katolički učitelji, te neka se uklone iz naših škola svi udžbenici koji vrijeđaju katoličku vjeru i katoličke osjećaje.

To su naša neotuđiva prava i naš odlučni zahtjev, kod kojega ćemo uvijek ostati.

Naš uvodnik je, međutim, strašno ozlojedio uredništvo šibenskoga jugofašističkog tjednika, te ono, u ime »bratske ljubavi«, sve naše tvrdnje naziva »mizernim ekspektoracijama«. I da bude sve u stilu superiorne dostojanstvenosti i visoke učenosti, ovako se na nas dšilata:

»Sve su to tvrdnje na laku ruku nabacene... Za pametne i poštene ljude (kao što je, na primjer, urednik spomenutog tjednika, op. naša) nisu dosta izbačene tvrdnje, ekspektoracije i ma kakve »pobožne želje«, pametni i poštene ljudi traže konkretne činjenice i istinske dokaze. — Trebalo je da taj gospodin kaže, koje su to školske knjige i u čemu su protukatoličke, kao i to, koji su to nekatolički učitelji i profesori i što su to nedozvoljena i nelijepa učinili... Sve dok to taj »bogougodnik« ne dokaže, mi ćemo vjerovati da Glavni prosvjetni odbor odobrava udžbenike, koji su izrađeni na bazi istine... Iniče, mi ćemo vjerovati da Ministarstvo prosvjete postavlja valjane, sposobne, spremne i čestite ljude za nastavničke.«

Dakle: Dokaze i činjenice na srijedu! — to je gromoglasni poklik urednika šibenskoga jugofašističkog tjednika.

Zar se zbija svakiput moraju iznašati dokazi za svaku pojedinu novinarsku tvrdnju i opasku? — To bi bilo isto, kao kad bi se od propovjednika zahtijevalo, da uvijek, kada govori o ljubavi prema Bogu, ujedno iznaša i filozofsko-teološke dokaze za Božju opstojnost!

Ali, kad se već traži kritičko-znanstveni aparat, kad se traže dokazi i činjenice za jedan kratki novinarski uvodnik, mi se ne

stalno se nadamo, da će se svi katolici dobrovoljno prilagoditi odredbama Episkopata, te da će složno raditi za ostvarenje Kristova kraljevstva u našem milom hrvatskom narodu. Tome će zastalno doprinijeti i zabrana svih polemika o Kat. Akciji bilo u novinama bilo u brošurama, čime se samo povećavao razdor u kat. redovima, na radost protivnika Crkve.

Sa svoje pak strane posebno napominjem da će pojačanjem liturgijskog pokreta i života između katolika, po mom skromnom mišljenju, najviše doprinijeti potpunom smirenju u katoličkim redovima. Već je kazao veliki crkveni naučitelj sv. Ambroz: »Javno bogoslužje (liturgija) ukida razlike, odstranjuje nesporazume, pomiruje neprijateljstva. Kako možeš nositi mržnju prema onomu s kojim si združio u crkvi svoj glas u zajedničkoj molitvi Bogu?«

Liturgija nam sveudilj zorno dozivlje u pamet, da smo svi članovi istoga mističkog tijela Kristova, svete Crkve, pa stoga svraćaj našu pozornost, da u prvom redu promičemo dobrobit zajedničke majke sv. Crkve a zatim onu svoje posebne grupe, i da u toliko volimo svoju grupu u koliko ona radi za učvršćenje i jačanje naše skupne duhovne majke sv. Crkve, koja je jedina preljubljena Kristova zaručnica, sveta i neokaljana. Iz ovoga slijedi, da liturgija, istinski i duboko proživljena, najbolji je štitić čimbenik ljubavi i mira među nama. Njegujući dakle i promičući liturgijsku obnovu mi ćemo najbolje raditi ne samo za svoje posvećenje, nego i za dobro čitave Crkve, te za ojačanje iskrene ljubavi, potom i istinske sloge među samim katolicima. Liturgijski odgojeni katolici, pripadali ma kojoj organizaciji, neće se nikada ogriješiti o kršćansku ljubav, nego će vazda revno podupirati uzajamnu slogu i suradnju, jer znadu da to imperativno traži, uz ostalo, i njihova zajednička pripadnost istom mističkom Kristovom tijelu, sv. Crkvi, što treba da svakomu vjerniku bude vazda pred očima. Po duboko proživljenoj liturgiji k složnoj akciji svih katolika.»

Hvar, dne 27. kolovoza 1938.

*) Ovaj sastavak objelodanjam nakon izmjenjene misli s ostalim članovima biskupskog odbora Kat. Akcije.

štaja o postanku čovjeka.

Oba ta profesora sigurno nemaju pravo. Jedan od njih naučava neistinu, jer su njihove tvrdnje u očitom protuslovlju. A ipak bi, prema mišljenju jugofašističkoga tjednika, oba ta udžbenika bila »izrađena na bazi istine«, i to samo zato, jer se uče u našim školama, i jer ih je odobrio Glavni prosvjetni odbor!!

A one opaske glede učitelja i profesora još su naivnije i smješnije. Zar se uopće može ozbiljno pisati, da su svi učitelji i profesori »valjani, sposobni, spremni i čestiti ljudi«, a to zato, jer ih postavlja ministarstvo prosvjete.

Trebalo bi pitati same učenike: pučkoškolce, srednjoškolce i sveučilištarce, pa bi nam oni najbolje znali kazati, koliko među učiteljima i profesorima ima nevaljanih, nesposobnih, nesprennih i nečestitih usprkos tome što ih postavlja ministarstvo prosvjete. — Više nisu rijetki slučajevi, da po koji profesor nastupa i kao otvoreni protagonista komunističke propagande. Jesu li i takvi profesori »valjani i čestiti?«

Nema dugo vremena, da su sve naše dnevne novine registrirale škandal o jednom beogradskom profesoru, koji je javno na cesti napao i napastovao dvije čestite gospođe. Citamo, da su ga gospođe tužile, i da ga je sud osudio! — A sigurno je i njega postavilo ministarstvo prosvjete za profesora!

Što da dalje govorimo, kad svi znamo: što je i kako je.

Dopustimo, da nekatolički učitelji i profesori nisu katoličku djecu ništa »nedozvoljeno i nelijepo« učili. Mi se, međutim, ne možemo zadovoljiti s njihovim negativnim držanjem. Hoćemo da oni i pozitivno uzgajaju, da ih i pozitivno uče što je dozvoljeno i lijepo, da ih utvrđuju u katoličkim istinama i nadahnjuju katoličkim osjećajima. A to ne može niko drugi nego katolički učitelji i profesori!

Jest, za pravoslavnu djecu pravoslavni učitelji, za muslimansku muslimanski, a za katoličku katolički! To se ne protivi ništa onoj: »Brat je mio, koje vjere bio« — jer na račun te krlatice, razvikane »trpeljivosti« i slabo shvaćene »bratske ljubavi«, ne možemo dozvoliti, da nas neko napada, tlači i okrnjuje naša sveta prava!

Moguće se »neko« pita: Kad bi se tako postupalo, a koga bi onda starokatolički profesori poučavali? — Priznajemo: teške su to brige, ali neka se za to brinu oni kojih se to tiče!

Potpisani neobično voli pjesme, pa mu je osobito milo, ako može u svojim govorima i sastavcima citirati koji lijepi stih. Udovoljavajući toj svojoj sklonosti, završavam ovu kratku repliku stihovima, koje je naš list već jednom tiskao:

— Mira nema izdajnome skotu

Crnu nosi na čelu sramotu —

— noć ga plaši mislim užasnijem,

noć ga slikam davi krvavijem. —

(Iz epa P. Mišure: »Sudbina izdajice«) lg.

Okružni križarski logor u Zlarinu

Križari radnici i seljaci šibenskog Križarskog Okružja okupili su se u ubavoj borovoj šumici zlarinskog otoka, da se tri dana potpuno posvete studiju križarske organizacije te da prodube vjerske, socijalne i nacionalne probleme, koji danas tište čitav svijet, a naročito naš hrvatski narod.

4., 5. i 6. rujna bili su dani našega logora.

Nedjelja je ujutro! Truba najavljuje početak logorskoga rada. Slijede zatim predavanja, zabave, sportska natjecanja. Vrlo obilnim i korisnim programom bila su ispunjena sva tri dana našega logorovanja.

Predavanja su održali g. Božo Dulibić i vlč. don Ivo Grgurev te braća Tonko Gazzari, Niko Baranović, Nikica Kronja i Joso Sprljan.

Svakoga jutra čitao je sv. Misu i držao prigodnu propovijed duhovnik logora vlč. don Ante Spika.

Logoru je prisustvovalo 35 braće, i to: iz Šibenika 17, iz Tijesna 4, iz Pirovca 5, iz Primoštena 2, iz Vodica 5, iz Božave (Dugi otok) 2.

Logor je polučio svoj željeni zadatak. To je najbolje pokazao ispit, održan na koncu logora.

Logoraši su sudjelovali i križarskoj smotri u Primošenu. Posjetili su župsku crkvu u Zlarinu. Logor su pak posjetili duhovnik okružja preč. dr Ante Zorić i župnik Zlarina preč. don Srećko Pavić.

35 omladinaca sa znakom križa na prsima razišli su svojim kućama, da nakon ovoga logora još oduševljenije nastave svoj rad oko proširenja Kristova Kraljevstva.

Spremajmo se, braćo! Borba bjesni! U čimo i radimo, da ne bude kasno! Niko

Javna zahvala

Izgleda, da je kod mene čudan slučaj bio, pa evo da ga i kažem, a što ga nisam želio. Još od lani me ovaj ili onaj mirski ili redovnički svećenik pita, kad sam prvu misu rekao. Taj upit uvijek sam mimošao da nikada nikomu nisam kazao. Ali mi moje tajenje nije pomoglo, jer i oni sami u šematizmu našli, kad sam bio ređen i za taj dan dogovorili se i bez ikakvog mog znanja iznenadili me i brzojavno, i pismeno i usmeno; a ja na sve to dušu u se. Došao i prošao diamanitni dan 11. VIII. kad sam bio ređen; čekao sam da dođe i prođe diamanitni 10. IX., dan prvoga celebriranja. Došao i prošao.

A sad dolazi red moje dužne zahvale koju dugujem svima i svakome redom: Nj. Preuzvišenosti biskupu Mileti sa klerom; Nj. Preuzvišenosti zadržskom nadbiskupu Munzani-u i prečasnom kanoniku Karavaniću iz Zadra; velečasnom o. dru Crnici; g. Zečeviću, benkovačkom načelniku, i općinarima; g. kr. upravniku pošte Dušanu Koreliji; prečas. dekanu Blasiću i svećenstvu njegova dekanata, prodekanu Srđaćiću, prečasnom Don Š. Matulini, Don Fr. Šoši, Don A. Šoši, Don M. Cvitanoviću, Don Ivi Veršiću, Don I. Baruliću, Don J. Palčiću, Don N. Grgasu, Don Š. Torbarini, Don L. Dražiću, Don Fr. Grandovu, veleučeni. Don A. Jagiću, prof. Garkoviću, Don A. Letiniću, Uredništvu »Katolika«, prečasnom svećenstvu sa skupštine »Uzajamnosti«.

A što da i opet rečem vama, dična kito župnika i redovnika (od kojih svakome imena ne pamtim), koji ste se, pa i iz daleka, potrudili i onoga dana mene iznenada pred kućom pravo iznenadili, a to ste bili iz Karina, Makarske, Benkovca, Rodaljica, Perušića, Lišana, Pristega, Piramatovaca, Nadina, Zemunika, Polache, Vrane, Prekoga, Kukuljice i Zadra. Vi ste mi glavni krivci s mp. revnim Ambrožićem, da ja nisam u mojoj tihoj samoci poniznu zahvalu Bogu prikazao, kao što sam to uradio na dan zlatnoga jubileja, nego po vašoj upravi i kako ste to vi znali sve udesiti, da se onako svečano sveta služba opremila. Za sve, što sam vam onda rekao, to vam i ovim javnim putem ponavljam:

Svima, svima moja najponiznija zahvala! Ako mi je koji, nehote, izostao nek oprostiti!

Nunić, 11. rujna 1938.

Don Frano Ivanković

Iz naših krajeva

† MONS. MATO BEKAVAC. Popularni sarajevski gradski župnik i vrhbosanski kanonik Mons. Mato Bekavac poslije duge i teške bolesti umro je 26. pr. mj. u Postirama na Braču, kamo je pred nekoliko dana bio pošao na oporavak. Roden je u Docu kod Travnika g. 1871. Od g. 1914. bio je neprekidno gradskim župnikom u Sarajevu. Sve hrvatsko i katoličko građanstvo Sarajeva silno ga je voljelo, a i pripadnici drugih vjera su ga uvelike poštovali. G. 1924. postao je začasnim vrhbosanskim kanonikom, a 1933. pravim. G. 1932. Sv. Otac imenovao ga je svojim prelatom, a g. 1936. apostolskim protonotarom s pravom nošenja mitre. Pokojnik se u svojoj svećeničkoj službi uvijek odlikovao rijetkom savjesnošću i požrtvovnošću. Kao vršnjak i školski drug preuzv. nadbiskupa dra Sarića bio je jedan od najodanijih prijatelja i saradnika svom nadpastiru, koji ga je osobito cijenio. No on je bio ne samo revan i uzoran svećenik, već i istaknuti hrvatski nacionalni borac još za vrijeme austro-ugarskog režima u Bosni i Hercegovini. Prilikom dolaska grofa Tisse u Sarajevo potpisao je memorandum, u kome je tražio skupa s ostalim Hrvatima ostvarenje zahtjeva hrvatskoga naroda. Njegova uloga bila je osobito značajna nakon prevrata. Radi hrvatstva mnogo je trpio, osobito za vrijeme obznane i pod Jeftićevim režimom, kada je nekoliko puta bio zatvoren. Mrtvo tijelo mu je preneseno u Sarajevo, a zatim u rodni Dolac kod Travnika, gdje je bilo pokopano u obiteljskoj grobnici. Ovom vrhom svećeniku i uzor rodoljubu neka je vječni pokoj, a vrhbosanskom nadbiskupu i svećenstvu naše iskreno saučestuje!

TUŽNE ČINJENICE. Sarajevski »Katolički Tjednik« od 25. IX. pod ovim naslovom donosi sljedeći dopis iz Mostara: »Naše škole imaju primarnu svrhu, da budu od-

gojni zavodi. Iz njih bi trebala izlaziti zdrava intelektualno i moralno jaka inteligencija, budući svjetionici svoga naroda. Sve, što destruktivno djeluje, ma u kojem smjeru, mora biti iz škole odstranjeno. — Dosađa su nažalost neke naše mostarske škole držale redovne plesne zabave. I to u školskim prostorijama. Pitanje je, možemo li se od takovih nadati, da će biti vrijedni narodni prosvjetitelji. Budno ćemo pratiti, hoće li se to i o. g. nastaviti. — Hvale je vrijedno i moramo javno zahvaliti novom direktoru gimnazije, g. Dr. M. Lopcu — koji sa svim dostojanstvom kao pravi odgovornik u pojavi spremna i miroljubivog profesora nastupa — što je dačke plesove u gimnaz. prostorijama zabranio. G. Dr. Lopac nije dopustio, da ga teška vremena liše najboljih kvaliteta i osečina dobra i impozantna direktora.« — Hoće li se za ovim pravim odgovoriteljem povesti i direktor naše šibenske gimnazije? Ili će se i ove školske godine — kao lani — nastaviti s redovnim plesnim zabavama u gimnazijskim prostorijama, na veliku štetu dobrog odgoja naše omladine? Vidjet ćemo i budno to pratiti!

ZABRANJENI ZBOROVI, DOGOVORI I POVORKE. Prema naredbi ministarstva unutrašnjih poslova zabranjeni su svi zborovi, dogovori, povorke i skupljanja obzirom na političku situaciju u Evropi.

TVORNICA ALUMINIUMA U LOZOVCU odlučila je izgraditi vlastitu kaloričnu centralu, da u ljetnim mjesecima radi slaboga vodostaja rijeke Krke ne bi bila prisiljena ograničiti rad u tvornici, kao što je to bio slučaj ove godine. Nakon izgradnje ove vlastite centrale moći će i kroz te mjesece raditi s punim kapacitetom.

PRIPOMOĆ KORALJSKO-SPUŽVARSKOJ ZADRUZI U ZLARINU. Koraljsko-spužvarska zadruga u Zlarinu dobila je od države pripomoć od 5 hiljada dinara. Ova pripomoć joj je dana zato, što je ovogodišnji lov koralja podbacio. Naši koraljari nije su ulovili ni trećinu onoga, što svake godine obično izvoze. Zadruga je ovaj novac upotrijebila za pripomoć zadrugarima, da im se nekako nadomiri nadnica u lovu na koralje. Svakom zadrugaru podijelila je po 275 dinara.

35-GODIŠNJICU MISNIŠTVA 14. pr. mj. proslavili su oni svećenici, koji su godi-

ne 1903. zaređeni u Zadru. Jubilarci su ujutro u 8 s. posjetili na Sustjepanu u Splitu grob svoga bivšeg rektora pk. biskupa Mons. Ante Đivoje. Na groblju je podijeljeno održavanje za mrtve drugove. Poslije toga su jubilarci krenuli autobusom u Sinj, gdje je njihov drug, a sadašnji hvarski biskup Mons. Miho Pušić odslužio sv. Misu u crkvi Gospinoj za žive i mrtve drugove. Nato su svečari bili gosti oo. franjevac. Zatim su autobusom krenuli u Diemo, gdje je u domu njihova druga don Bartula Ganze, župnika i zač. kanonika, bio priredena zajednički ručak. Popodne posjetili su grob don Frane Bulića, svoga bivšeg ravnatelja u splitskoj gimnaziji. U Kaštel Novom posjetili su svoga bivšeg profesora presvij. dra Antu Katalinića, a onda su otišli na grob svoga bivšeg profesora dra Luke Jelića. Konačno su jubilarci stigli u Split, odakle su se vratili svojim kućama. Ovoj su lijepoj proslavi prisustvovali preuzv. biskup hvarski Mons. Miho Pušić, don Milan Pavlinović, sada župnik Makra i Kotišine kod Makarske, don Josip Bavčević, kurijalni činovnik u Splitu, don Ivan Dorčić, župnik Pristega kod Benkovca, don Pavao Matovac, župnik Kaštel Gomilice, don Ivan Seperica, župnik Vrbanja na Hvaru, don Dinko Bertapelle, župnik Svirča, don Bartul Ganza, župnik Diema i zač. kanonik, don Stanko Vidović, kanonik u Trogiru, don Ante Madić, umir. župnik u Trogiru, don Ante Biskupović, župnik Praznica na Braču. Svečarima naše čestitke!

DOLAZAK KONVENTUALACA U VINKOVCE. U nedjelju 28. VIII. t. g. na svečan način uvedeni su u Vinkovcima redovnici oo. franjevci konventualci. Njihov novi samostan i kapelu sv. Ante blagoslovio je dakovački biskup preuzv. dr Ante Akšamović. Oko 3 tisuće vjernika sudjelovalo je ovoj svečanosti. Popodne je u kapelici bila prva večernjica, prije koje je provincijal naših oo. konventualaca mp. o. dr Bono Burić održao propovijed, koja je učinila duboki dojam na mnogobrojne vjernike. Križari su ovom prilikom u dvorištu samostana priredili uspješnu svečanu akademiju. U gradu se sakupila lijepa svota dobrovoljnih doprinosa za uređenje ovoga novog samostana.

Život Šibenika

MOLIMO, DA SE UVAŽI. Radi proširenja tiskare te premještaja slugačkih strojeva ovaj put list nam nije mogao biti na vrijeme dotiskan, pak molimo, da se to uvaži — Uredništvo.

BLAGDAN GOSPE OD RUZARIJA slavi se u nedjelju 2. t. mj. u crkvi sv. Dominika. U 5 s. ujutro lekcije. U 6 s. pjevana sv. Misa i zajednička sv. Pričest. U 7 s. tiha sv. Misa. U 10 s. pjevana sv. Misa. U 11.30 ruzarij i govorić, pak u 12 s. molbenica. U 4.30 s. popodne ruzarij, pak procesija i blagoslov s Presvetim.

DANI KNJIGA MATICE HRVATSKE. U subotu, nedjelju i ponedjeljak, 1., 2. i 3. listopada ov. g., Pododbor Matice Hrvatske u Šibeniku, kao što je to učinio prošle godine, priređuje »Dane knjiga M. H.«. Tih dana bit će održana prodaja knjiga, koje će se ovom prilikom prodavati uz 20% popusta (za članove M. H. 30%). Prodaja će početi svečanim otvorenjem, kod Gradskog kazališta, u subotu 1. listopada, u 11.30 pr. p. Navečer istoga dana, u 8 sati, u dvorani Hrvatskog seljačkog doma književnik Gabrijel Cvitan održat će predavanje o Budakovu romanu »Ognjište«, a sutradan, u nedjelju 2. listopada, u istoj dvorani u 11.30 pr. p. održat će predavanje g. Vinko Nikolić: Prve vrednote suvremene hrvatske književnosti. Ulaznice za ova predavanja: 2 din., a za težače, radnike i dake 1 din.

DUHOVNI KONCERTAT ZAGREBAČKIH MADRIGALISTA. U utorak 4. X. t. g. Zagrebački Madrigalisti (komorno vokalno udruženje) priređuju duhovni koncert u katedrali sv. Jakova u 7.30 s. uvečer. Na programu su zastupani najbolji strani i domaći kom-

pozitori. Ulaznice se prodavaju u Trafici »Karitas« i Knjižari Emila Mandića.

USTOLIČENJE NOVOGA KANONIKA. U prošlu nedjelju bio je instaliran novi kanonik stolnoga kaptola preč. Dr Ante Zorić. Obred instalacije obavio je preuzv. biskup. Prije same instalacije vlč. don Krešo Zorić pročitao je Papinu buhu na latinskom i hrvatskom jeziku.

SV. TEREZIJA MALOG ISUSA slavi se u ponedjeljak 3. t. mj. u crkvi sv. Frane održaje se trodnevica u petak, subotu i nedjelju u 7 s. uvečer. Na blagdan bit će sv. Misa u 6 s.

SV. FRANO. Blagdan velikog asiškog sveca sv. Frane bit će i ove godine po običaju proslavljen u utorak 4. t. mj. u crkvi sv. Frane. Ujutro u 5 s. bit će lekcije. U 6 s. pjevana sv. Misa. U 7, 8 i 9 s. tihe sv. Mise. U 10 s. svečana sv. Misa. U 7 s. navečer blagoslov s Presvetim.

SVEČENIČKO REĐENJE. U prošlu nedjelju preuzv. biskup zaređio je za svećenika svršenoga bogoslova vlč. Don Blaža Bojmić. Velečasnom gospodinu srdačno čestitam!

KLERIČKO OBLAČENJE. U prošlu nedjelju u kapelici biskup. sjemeništa preuzv. biskup obukao je u kleričko odijelo svršenoga maturanta č. g. Josipa Jadronju.

NA PRVI PETAK 7. t. mj. Križarice i Male Križarice imat će zajedničku sv. Misu i sv. Pričest u crkvi sv. Luće u 6.30 sati ujutro i navečer u 7 sati pobožnost Presv. Srcu blagoslov s Presvetim.

O. FERDINAND PAVLOV RIJEŠEN. O. Ferdinandu Pavlovu, franjevcu iz Pašmana, suđeno je u petak 23. IX. pred mjesnim Okružnim sudom na tužbu Državnog odvjet-

ništva radi kaznenih djela iz §§-a 100 i 307 u vezi s §-om 310 kaznenog zakonika. Nakon govora optuženikova branitelja odvjetnika g. Bože Dulibića i državnog odvjetnika Sud je izrekao presudu, kojom je o Pavlovu riješen za oba inkriminirana djela.

ZABRANJENE SVE JAVNE PRIREDBE. U nedjelju 25. IX., na temelju najnovije naredbe ministarstva unutrašnjih poslova, bile su zabranjene sve javne priredbe, koje su se imale održati.

POBJEDA NAŠIH TENIS-IGRAČA. 24. i 25. IX. održane su na igralištu »T. K. Šibenik« utakmice između domaćeg »T. K. Šibenik« i prvaka Dalmacije »A. T. K.« iz Splita. Utakmice su završile pobjedom Šibenčana s ukupnim rezultatom 8:5. Od 7—9. t. mj. održat će se u Šibeniku II. internacionalni turnir za prvenstvo sjeverne Dalmacije.

U FOND NAŠEGA LISTA doprinijeli su: Don Gracija Sablić (Kotor) Din 20. — Mjesto čestitke novom kanoniku dru Anti Krešić Zoriću: Don Frane Antunović (Turanj) Din 20. — Uprava harno zahvaljuje.

SVIM ČLANICAMA »ZIVOGA SVIJETLA« javljam, da je nakana klanjanja za sljedeći tjedan (3.—9. X.): za naše svećenike, da budu što svetijega života i što revnij u radu za čast Božju i spas duša — Don Ante Radić.

ZA KRIŽARSKI LOGOR U ZLARINU poklonili su našim Križarima: Preuzv. g. biskup hr Jeronim Mileta, kanonik dr Ante Zorić i industrijalac g. Ante Antić po Din 100; konsultor don Sime Matulina Din 50; Samostan sv. Frane, Lušić i drug te g. Marko Jakovljević po Din 30; prepozit don Rudolf Pijan, gvardijan sv. Lovre o. fra Spiro Živković, g. Luka Sarić, gđa Ruža Dominis te N. N. i N. N. po Din 20; don Niko Markov, don Ivo Berak, Tiskara »Kačić«, don Ante Špika, don Petar Čiklić, g. Andrija Arbić i don Joso Arnerić po Din 10; nadžupski ured — Varoš i Milan Relja po Din 5; g. Stipe Šare 5 kg tjestenine, g. Josip Tarle 4 kg tjestenine, Braća Zorić i g. Mate Jadronja po 3 kg tjestenine; g. Mate Jadronja 2 kg fažola; g. Vinko Novaković 1 kg slanine (špeka); g. dr Marko Tarle 5 kg riže. — Ovim putem naši Križari toplo zahvaljuju svim svojim dobrotvorima kao i svima onima, koji su im pripomogli pri organizovanju logora. Naručito pak zahvaljuju cij. obitelji Petrić na ustupjenoj šumi i vilici župniku Zlarina preč. don Srećku Pavlu na velikoj dobroti i susretljivosti.

Križarske vijesti

Križarske vijesti

NOVA KRIŽARSKA BRATSTVA osnovana su u: Oborovu i Pakracu, (okružje zagrebačko).

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelju 4. rujna bio je križarski dan u Osijeku uz sudjelovanje okolnih društava, a kao izaslanik VKB. govorio je br. Frane Grgić — Isti dan bio je križarski dan u Novoj Gradskoj, na kojemu je govorio br. Tubaković. — Isti dan bio je križarski dan u Kotoribi, gdje je govorio br. dr Protulipac. — Isti dan bila je križarska priredba u Ličkom Osijeku, koju su priredili daci Križari iz Gospića. — U nedjelju 11. rujna održan je križarski dan u Petrovaradinu.

TEČAJ U ZAGREBU, predviđen za 29. i 30. IX. te 1. X., odgođen je. Dan održanja bit će javljen naknadno.

KRIŽARSKI KALENDAR za 1939. nalazi se u štampi i izlazi tokom mjeseca rujna. Narudžbe treba odmah slati.

CRKVENA PROSLAVA KRIŽARSKOGA DANA održana je u nedjelju 18. pr. mj. po svim našim krajevima. U mjestima, gdje ona nije mogla biti održana taj dan, ima se održati naredne nedjelje, odnosno najbliže nedjelje, na koju je to moguće. Molimo vlč. gg. župnike, da bi dobrohotno naredne nedjelje, ako prije nijesu mogli, progovorili narodu o ciljevima križarske omladine, te proveli sabiranje za potrebe križarske omladine. Sabirne arke i novac molimo što prije povratiti.

KRAJEVNI ODBOR križarske organizacije osnovan je u Tolisi i Karlovcu.

Razne vijesti

NOVI BANOVCI. Za bana primorske banovine imenovan je g. dr Mirko Buić, ministar na raspoloženju, a za bana moravske banovine g. Jančić Krasojević, pomoćnik bana moravske banovine.

VELIKA ŽELJEZNIČKA NESREĆA. 14. pr. mj. došlo je do teške željezničke nesreće kod Ovčarske Banje na pruzi Sarajevo-Beograd. Beogradski brzi vlak naletio je na mješoviti sarajevski vlak, pa je uslijed toga došlo do sudara, pri kojemu je poginulo 6 putnika, 16 ih teže, a 20 lakše ranjeno.

SVOJ K SVOME!

Čast mi je obavijestiti gg. župnike te cij. crkvene bratovštine i samostane, da u svojoj tvornici izrađujem voštane svijeće iz najboljih voštanih surogata, koje se ne krive ni u najvećoj vrućini, lijepo gore te ne kaplju niti dime, za što imam mnoga priznanja i jamčim.

CIJENE BEZ KONKURENCIJE: TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA NIKO JURAS-ŠIBENIK

SVOJ K SVOME!